

Tyresö kommun
Samhällsbyggnadskontoret
Mina Alsawadi
Landskapsarkitekt
Charlotte Gyllner
Kultursekreterare
Kultur- och fritidsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

2020-04-07

1 (5)

Diarienummer

KSM2020-372-212

Stadsbyggnadsutskottet

Beslut om konstnärlig gestaltning Norra Tyresö Centrum Mönster till markgaller

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut till stadsbyggnadsutskottet

- Konstprojektets samrådsgruppsbeslut om vinnande konstnärlig gestaltning för Mönster till markgaller i Norra Tyresö Centrum godkänns.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Holmmark
Kommundirektör

Sara Kopparberg Nordemo
Kontorschef Samhällsbyggnadskontoret

Sammanfattning

Konstprojektet för Mönsteruppdraget har följt arbetsprocessen som är fastslagen i kommunens *'Riktlinjer för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser'* antagen i Kommunstyrelsen 2014. Upphandlingen av Mönsteruppdraget har genomförts som en direktupphandling. En samrådsgrupp bestående av tjänstepersoner från Samhällsbyggnadskontoret och Kultur- och fritidsförvaltningen har genomfört utvärdering och urvalsprocess. Konstprojektet finansieras genom investeringsmedel. Budgeten för delprojektet konst i Norra Tyresö Centrum fastslogs på Miljö- och samhällsbyggnadsutskottet 2018-11-21. Total budget för genomförande av konstnärligt utförda markgaller: 600 000 kronor. Vinnande konstnär erhåller 50 000 kronor. Kommunen äger rätt att i framtiden reproducera mönstret på markgaller inom Norra Tyresö centrum-området.

Enligt *'Riktlinjer för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser'* har Kultur- och fritidsnämnden yttrat sig angående beslut om Konstnärlig gestaltning, Norra Tyresö Centrum, Mönster till markgaller som i detta ärendets fall ska fattas av Stadsbyggnadsutskottet. Kultur- och fritidsnämnden är enig med det förslag som konstprojektets samrådsgrupp för fram, se bilaga 1 *'Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2020-03-30 § 20'*.

Kommunstyrelseförvaltningen är enig med det förslag som samrådsgruppen för fram och har inga övriga synpunkter att lämna samt föreslår att denna skrivelse antas som Stadsbyggnadsutskottets beslut om Konstnärlig gestaltning, Norra Tyresö Centrum, Mönster till markgaller.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Just nu planläggs och bebyggs den nya stadsdelen Norra Tyresö Centrum för bland annat bostäder. Ambitionen är att Norra Tyresö Centrum ska vara ett modernt kommundelscentra med stora stadskvaliteter, där Tyresö Centrum och Tyresövallen kopplas ihop. Området ska erbjuda hållbara förutsättningar och inbjuda till aktivitet, lek och kontakter i de offentliga rummen. Fokus för kvarteren ligger på hållbar stadsutveckling, både socialt, ekonomiskt och ekologiskt. För att nå dessa mål har Tyresö kommun bland annat beslutat att

tillföra offentlig konst i den nya stadsdelen. Konst har en unik förmåga att tillföra mänskliga, sinnliga och poetiska värden i en stadsmiljö. En konstnärlig gestaltning bidrar till att öka attraktionskraften och skapa mervärde på en plats. Det ger en visuellt tilltalande miljö, väcker frågor och skapar mötesplatser i det offentliga rummet.

Konsten i Norra Tyresö Centrum är den största offentliga konststatsningen i kommunen hittills, och det första konstprojektet som följt arbetsprocessen som finns fastslagen i kommunens *'Riktlinjer för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser'* (se bilaga 2).

Ett övergripande konstprogram togs fram 2016 och i detta identifierades ett antal platser inom området som lämpliga för konst (se bilaga 3 "Konstprogram för Norra Tyresö Centrum"). Mönsteruppdraget för markgaller är ett av de beslutade konstprojekten inom Norra Tyresö Centrum. Konstprogrammet fastslog ett gemensamt övergripande tema för de konstnärliga gestaltningarna som ska uppföras inom Norra Tyresö Centrum: *Det levande vattnet*.

Ett förslag till undertema för mönsteruppdraget: *Världshav- Världsomsegaren Tyresö*. Inom området Norra Tyresö centrum kommer ett stort antal träd att planteras och i anslutning till dessa anläggs markgaller i gjutjärn enligt standardmodell. Mönsteruppdraget innebär att ersätta ett antal av dessa standardgaller med galler som är konstnärligt gestaltade. Konstgestaltningen ska levandegöra stadsrummet och bidra till att besökarens promenad genom stadsdelen blir en upplevelsevandring med oväntade inslag och berättelser. Ett konstprogram specifikt för Mönsteruppdraget (se bilaga 4 "Konstprogram Mönsteruppdrag") togs fram 2019 som ett komplement till det övergripande konstprogrammet.

Upphandling, urvalsprocess och bedömning

Direktupphandlingen och urvalsprocessen inleddes september 2019. För detta uppdrag valde konstprojektets samrådsgrupp att rikta sig till konstnärer boende i Tyresö, för att få en lokal förankring och synliggöra den kreativitet som finns i kommunen. Representanter från Kultur- och fritidsförvaltningen, Samhällsbyggnadskontoret och Upphandlingsenheten tittade på ett antal Tyresökonstnärer och valde ut sex konstnärer som presenterades för

samrådsgruppen som därefter beslutade vilka tre som skulle tilldelas skissuppdrag. Skissuppdragen tilldelades följande konstnärer: Ebba Strid Udikas, Ulla Carlsson och Therese Clewestam.

I samrådsgruppen för konstprojektet Mönsteruppdrag ingår:

- **Maria Björnsdotter**, landskapsarkitekt Samhällsbyggnadskontoret
- **Charlotte Gyllner**, kultursekreterare, Kultur- och fritidsförvaltningen
- **Anna Gustafsson**, paraplyprojektledare Samhällsbyggnadskontoret
- **Johan Nilsson**, byggprojektledare Samhällsbyggnadskontoret
- **Esther Östin**, parkchef för drift och underhåll, Samhällsbyggnadskontoret

Konstnärerna erhöll ett arvode om 10 000 kronor vardera för genomförande av skissförslag innehållande: skalenlig skiss och idébeskrivning. Efter avtalad skissperiod (sex veckor) presenterade de tre konstnärerna sina skissförslag personligen för samrådsgruppen som därefter formulerade ett förslag till beslut. Bedömningen grundade sig på tre kriterier:

1. I vilken grad mönstret bidrar till platsens identitet och förhåller sig till angivet tema och kontext.
2. Innehållslig hållbarhet med avseende på tolkningsbarhet och förmåga att berätta en historia. Verkets förmåga att väcka tankar och nyfikenhet.
3. Grad av originalitet, nytänkande och innovationsrikedom.

Förslag till beslut om vinnande mönsterskiss

Som resultat av utvärdering och bedömning enligt kriterier föreslår samrådsgruppen att Ebba Strid Udikas tilldelas det konstnärliga mönsteruppdraget. Konstuppdraget genomförs under förutsättning att Stadsbyggnadsutskottet godkänner taget beslut med Kultur- och fritidsnämnden som remissinstans.

Förslag till vinnande bidrag: "Vattnet i Tyresö når ut i hela världen - Tre strömmar och vattenhjulet" av Ebba Strid Udikas, motiv med stiliserat kvamhjul och vågformationer samt en textstrof.

Samrådsgruppens bedömning enligt kriterier 1-3:

1. Mönstret anknyter väl till temat genom skildrandet av de stiliserade vågformationerna och den poetiska texten. Förslaget bidrar även till platsens identitet genom att väva in Tyresös industrihistoria i motivet. Det grafiska kvarnhjulet ger även associationer till Tyresös kommunvapen. Genomförbarheten bedöms vara mycket god genom placering, mellanrum och skala på de linjer som utgör gallrets genombrutna delar.
2. Motivets vågformationer har ett personligt tilltal genom sitt rustika och grovhuggna uttryck som från en urtida runskrift, ett uttryck som inbjuder till vidare associationer. Texten ger gestaltningen ytterligare en dimension som väcker tankar och nyfikenhet kring vattnets väg och kretslopp.
3. Mönstret bedöms ha god originalitet genom sina olika nivåer av läsbarhet, det binder samman projektets vattentema med Tyresös historia och trädets fysiska plats.

Förvaltningens bedömning

Kommunstyrelseförvaltningen är enig med det förslag som samrådsgruppen för fram och har inga övriga synpunkter att lämna samt föreslår att denna skrivelse antas som Stadsbyggnadsutskottets beslut om Konstnärlig gestaltning, Norra Tyresö Centrum, Mönster till markgaller.

Prövning av barnets bästa

En prövning av barnets bästa enligt ”Riktlinje för barnets rättigheter i Tyresö kommun” har genomförts (se bilaga 5 ”Prövning av barnets bästa, Norra Tyresö Centrum, Mönsteruppdrag”).

